

Verder bouwen aan eigentijds onderwijs met D&P

De Nieuwste School – Tilburg

Vandaag heb ik een afspraak met Anne Peters van De Nieuwste School in Tilburg. Zij heeft gereageerd op de volgende oproep uit de nieuwsbrief van oktober jl.: *Wordt er binnen jouw school ook steeds meer afstemming gezocht binnen het aanbod van profielen en is D&P daar een onderdeel van? Dan tekenen we graag jouw verhaal op! Neem daarvoor contact met ons op.* Haar reactie zorgt ervoor dat ik vandaag over een grote onderwijscampus wandel op weg naar gebouw P4, de tijdelijke locatie van De Nieuwste School.

Monumentaal pand

Om te zeggen dat ik dit gebied op m'n duimpje ken is overdreven, maar ik herken inmiddels een aantal gebouwen. Campus 013 is niet te missen, daar ben ik al een aantal keren op bezoek geweest. Vanaf de parkeerplaats lopend naar gebouw P4 passeer ik diverse gebouwen van Yonder. De Nieuwste School is een school voor mavo, havo en vwo en komt uit een monumentaal pand dat wordt gerenoveerd. Het nieuwe schoolgebouw zal in 2028 in gebruik worden genomen. Tot die tijd behelpt men zich op de tijdelijke locatie, al zegt Anne daar later in het gesprek over dat dit pand luxe is in vergelijking met waar de school vandaan komt.

Visie van De Nieuwste School

Anne is projectleider voor het praktijkgerichte programma (pgp) van D&P. Ze is ook teamleider en geeft nog een aantal uren les. Als we door de school lopen vertelt ze dat het pgp goed past bij de visie van de school. "De Nieuwste School ziet het als zijn missie om een leerling tot een *veelzijdig ontwikkeld persoon* te vormen. In het onderbouwprogramma gebeurt dit aan de hand van leren door het doen van onderzoek, maar we misten een goede vertaalslag naar de mavo-bovenbouw. Dat hiaat is opgevuld met de komst van het praktijkgerichte programma."

Dit schooljaar is De Nieuwste School gestart met het pgp D&P in leerjaar 3 van de mavo. "Vorig schooljaar was een voorbereidingsjaar en nu zijn onze twee derdejaarsmavoklassen aan de slag met dit programma. We organiseren ons onderwijs rondom onze leerlingen", vervolgt Anne het gesprek. "Onderwijsteams worden geformeerd rondom afdelingen en klassen. Leraren zijn in een klein onderwijsteam meerdere jaren betrokken en dragen collectief verantwoordelijkheid voor de gehele onderwijsorganisatie voor een groep leerlingen. Dat betekent dat zij gedurende hun middelbareschoolperiode slechts twee warme overdrachten kennen op De Nieuwste School: bij de start van leerjaar 1 en bij de keuze voor een vervolg op mavo, havo of vwo na de onderbouw." Met een kop cappuccino installeren we ons in de ruimte van de afdeling mavo. De indeling van de huisvesting volgt de visie van het organiseren van onderwijs rondom de leerlingen en ook de locatie in aanbouw is volgens deze gedachte ingedeeld. "Ieder onderwijsteam krijgt een eigen huiskamer. Leren vraagt instructie, maar ook ruimte voor stilte en ruis.

Impressie van het schoolgebouw van De Nieuwste School

Iedere huiskamer krijgt hiervoor een grote en twee kleinere instructieruimtes. Daarnaast heeft elk team nog een grote ruimte waar men deze functies naar eigen inzicht flexibel een plaats kan geven.”

Gereedschapsvakken

Vervolgens schetst Anne mij het grote plaatje van De Nieuwste School: “Onze onderbouw kent drie grote onderzoeksleergebieden: *Science*, *Art* en *Humanics*. Wij noemen een aantal vakken *gereedschapsvakken*. Nederlands en wiskunde zijn hier voorbeelden van: het is gereedschap dat je nodig hebt om onderzoek uit te voeren in de genoemde leergebieden. Bij andere gereedschapsvakken, zoals *geletterdheid* en *gecijferdheid*, leer je vaardigheden om goed onderzoek te kunnen doen. In mavo 3 zetten we twee leergebieden wederom in: *Humanics* en *Science*. Deze twee koppelen we aan het pgp van D&P zoals de leerling dat ook gewend was in de onderbouw.”

Rubrics, kerndoelen en eindtermen

Vervolgens vertelt Anne over de organisatie van het pgp. De derdejaars mavoleerlingen volgen vier lesuren in een zestigminutenrooster. Dinsdagochtend is de vaste pgp-ochtend. Beide klassen volgen deze lessen op hetzelfde moment in één ruimte. De leerlingen hebben vooraf een keuze gemaakt uit verschillende (contextrijke) opdrachten. Met wie je samenwerkt hangt af van je keuze. Verschillende docenten zijn betrokken bij deze ochtend en zij werken mee aan het verweven van hun vak in de opdrachten.

“Eindtermen en kerndoelen staan samen in een rubric. Zo is bijvoorbeeld in de rubric voor eindterm 16 *Adviseren over de organisatie van een evenement* ook het economische kerndoel opgenomen *Ik heb inzicht in het bankwezen en in motieven en kenmerken van verzekeringen*. De rubric kent een aantal niveaus van beheersing, zodat de leerling vooraf weet welke beheersingsniveaus van toepassing zijn en wat hij minimaal moet laten zien. Economie is onderdeel van het onderzoeksleergebied *Humanics*, maar komt in de bovenbouw ook als monovak op het rooster terug vanwege se- en ce-voorbereidingen. Echter, als *gereedschapsvak* komt economie terug in het pgp om de praktijkopdrachten te kunnen uitvoeren en afronden. Op deze manier werken docenten aan het integreren van hun vak bij de eindtermen die horen bij deze praktijkopdrachten.”

Mijn oog is inmiddels ook op iets anders gevallen: het aantal opdrachtgevers dat betrokken is bij de eerste periode. Hun namen hangen alle elf naast elkaar op het prikbord.

Onder elke organisatie staan de namen van leerlingen die een opdracht voor ze uitvoeren. Op de lijst zie ik een winkel, maar ook een kredietmanagementorganisatie en een yogastudio. “Volgende week is de eerste presentatieavond gepland: iedere opdrachtgever komt dan op school en de leerlingen presenteren hun advies aan deze opdrachtgever, ouders en andere belangstellenden. Zo wordt periode 1 afgerond. Daarna starten we periode 2 met zes opdrachtgevers die vanuit onze school benaderd zijn en waarmee we in overleg een opdracht hebben bedacht!”

Wensen en aandachtsgebieden

“We zijn nog volop aan het ontwikkelen”, antwoordt Anne op mijn vraag welke wensen er zijn. “Zo willen wij de vragen van een opdrachtgever op een aantrekkelijke manier presenteren aan onze leerlingen: door middel van een korte video of pitch. Dat is volgens ons een mooie aanpak om leerlingen te motiveren. Na een jaar voorbereiden is de kop er nu af. We houden goed in de gaten hoe het verloopt. Al past het uitgangspunt van het pgp uitstekend bij onze missie, het moet een goede plek binnen onze school krijgen.” Anne vervolgt: “Soms is dat nog wat zoeken, maar we proberen het nodige uit en kijken wat werkt. Zo gaat eindterm 12 van het pgp D&P over het ontwerpen van een groene leefomgeving. Daar zit biologie in, dat deel uitmaakt van het leergebied *Science*, maar dat ook – net zoals economie – als monovak wordt aangeboden.

Wij hebben er nu voor gekozen om eindterm 12 als ‘vertrekpunt’ te gebruiken en om biologie (als onderdeel van het leergebied *Science* en als monovak) daaraan te koppelen. Met dat uitgangspunt bieden we de leerlingen een vakoverstijgende pgp-opdracht aan waarbij zij (onderzoekend) met een groene leefomgeving aan de slag gaan en levensecht, vanuit een maatschappelijke context, betekenisvol en toekomstgericht kunnen leren.

Het koppelen van leergebieden of monovakken aan het pgp is voor ons overigens geen doel op zich, maar biedt meerwaarde waar het wél kan.

Als ik later in de hal van de school naar de uitgang loop zie ik dat een monitor in de hoek van de kantine een livestream toont met daarop de staat van de sloopwerkzaamheden van de oudbouw – ergens op een andere plek in Tilburg. Zwaar materieel sloopt oude muren en maakt ruimte voor een plek waar opnieuw gebouwd wordt. Nog twee jaar wachten en De Nieuwste School heeft een nieuw thuis en een plek waar D&P volledig tot zijn recht kan komen.